

Kuzatuv kengashining

“TASDIQLANGAN”

Komplayens SIYOSATI

“O‘zbekiston texnologik metallar kombinati” AJning Komplayens SIYOSATI

**“O‘zbekiston texnologik metallar kombinati”AJ Kuzatuv kengashi
a‘zolarining murojaati:**

Hurmatli hamkasblar!

Komplayens - bu “O‘zbekiston texnologik metallar kombinati” aksiyadorlik jamiyati(*keyingi o‘rinlarda — Jamiyat deb yuritiladi*) faoliyatining unga taalluqli barcha qonunchilik, huquqiy va normativ talablarga, shuningdek axloqiy prinsiplarga muvofiqligini ta‘minlashga qaratilgan boshqaruv tizimi.

Komplayens siyosati komplayens sohasidagi barcha amaldagi huquqiy, me‘yoriy va axloqiy talablarga so‘zsiz rioya qilishga qaratilgan faoliyatimiz uchun asosiy tamoyil va strategik qo‘llanma hisoblanadi.

Jamiyatning Komplayens siyosati komplayens sohasidagi amaldagi qoidalar, talablar va axloqiy normalarning buzilishiga olib kelishi mumkin bo‘lgan har qanday faoliyatga nisbatan murosasizlik borasidagi qat‘i pozitsiyamizning yorqin dalili bo‘lib xizmat qiladi.

Komplayens siyosati komplayens bilan bog‘liq keng ko‘lamli masalalarni qamrab olgan bo‘lsada, u Jamiyat faoliyatida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan barcha vaziyatlarni oldindan ko‘ra olmaydi. Shu munosabat bilan, agar sizda muvofiqlik mavzusida savollaringiz yoki shubhalarinigiz bo‘lsa, har doim Jamiyat rahbariyati va Komplayens xizmatidan maslahat va/yoki tushuntirish so‘rashingiz mumkin. Bizning mutaxassislarimiz sizga yordam beradi va barcha kerakli ma‘lumotlarni taqdim etadi.

Har birimiz kundalik faoliyatimizda Jamiyat qadriyatlariga, odob-axloq tamoyillariga va korporativ etika standartlariga amal qilishimiz kerak. Shaxsiy misolda Jamiyatning korporativ axloqining yuqori standartlariga sodiqligini ko‘rsatish muhimdir.

Komplayensning rivojlangan madaniyati nafaqat Jamiyatning yaxshi nomi va obro‘sig a g‘amxo‘rlik qilish, balki xavflarni pasaytirish va Jamiyat samaradorligini oshirishning kalitidir. Har birimiz o‘z harakatlarimizning to‘g‘riligiga, o‘zimizni halol tutishimizga va bir-birimizga hurmat bilan munosabatda bo‘lishimizga ishonch hosil qiladigan, shu bilan mijozlar, kontragentlar, biznes sheriklar va umuman Jamiyatning sodiqligini oshiradigan ish muhitini yaratish muhimdir.

**“O‘zbekiston texnologik metallar kombinati”AJning
Kuzatuv kengashi a‘zolari**

1. Umumiy qoidalar. Asosiy atamalar va ta'riflar.

1.1 Komplayens siyosati O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjatlari, Jamiyatning korporativ standartlari va xalqaro standartlarga muvofiq ishlab chiqilgan. U xalqaro standartlar, tavsiyalar, hujjatlar va ilg'or amaliyotlarning tegishli qoidalarini o'z ichiga oladi. Siyosat komplayens boshqarish tizimini tashkil etish tartibini belgilaydi hamda ushbu tizimni samarali yaratish, joriy etish, saqlash va takomillashtirishga oid mezon va talablarni o'zida aks ettiradi.

1.2 Komplayens siyosati:

- ushbu hujjat Jamiyatning korporativ standarti hisoblanadi. U Jamiyat faoliyatining amaldagi qonunchilik talablariga, shuningdek, Jamiyat tomonidan qo'llaniladigan ichki qoidalar va standartlarga (komplayens majburiyatlariga) rioya qilinishini nazorat qilishga asoslanadi;

- mazkur standart tegishli strategik davr uchun Jamiyat qadriyatlari, maqsadlari va strategik rejalari bilan muvofiqlashtirilgan;

- u Jamiyat faoliyatidan kelib chiqadigan va unga mos keladigan komplayens majburiyatlarini belgilash uchun asos yaratadi;

- shuningdek, amaldagi talablarni bajarish va komplayensni boshqarish tizimini doimiy takomillashtirish bo'yicha majburiyatlarni o'z ichiga oladi.

1.3 Komplayens siyosati quyidagilarni belgilaydi:

- Jamiyat konteksti, manfaatdor tomonlarning talablari, shuningdek Jamiyatning komplayens majburiyatlari;

- komplayens boshqarish tizimining qo'llash sohasi va yo'nalishlari;

- komplayens boshqarish tizimining maqsadlari, vazifalari va printsiplari, shu jumladan ichki va tashqi manfaatdor tomonlar bilan munosabatlarni boshqarish amalga oshiriladigan printsiplar;

- komplayens boshqarish tizimining tuzilishi, ishtirokchilarining funktsiyalari, vakolatlari va majburiyatlari, shuningdek Jamiyatning va jalb qilingan shaxslarning kundalik faoliyatida komplayens majburiyatlariga rioya etilishini ta'minlashga qaratilgan protseduralar va standartlar.

1.4 Komplayens siyosatining maqsadlari:

- komplayens boshqarishning samarali tizimini yaratish, shu jumladan komplayens xavflarni samarali boshqarish;

- komplayensning asosiy tamoyillarini ishtirok etgan va uchinchi shaxslarga etkazish;

- Jamiyatning ochiq va halol biznes yuritish tamoyillariga sodiqligini tasdiqlash;

- komplayens majburiyatlarga rioya qilish bilan bog'liq xatarlarni samarali boshqarish bo'yicha Jamiyatning majburiyatini namoyish etish;

- tegishli xarajatlar va obro'ga zarar etkazish bilan bogliq qoidabuzarliklar xavfini minimallashtirish;

- Jamiyatning ishbilarmonlik obro'sini himoya qilish va mustahkamlash.

1.5 Komplayens siyosatiga nisbatan quyidagi atamalar quyidagilarni anglatadi:

hujjatlashtirilgan ma'lumot - nazorat qilinishi va saqlanishi kerak bo'lgan ma'lumotlar, shuningdek uni o'z ichiga olgan axborotni tashish vositasi. Bunday

ma'lumotlar erishilgan natijalar to'g'risidagi guvohnomalarga tegishli bo'lishi mumkin;

ishtirok etgan shaxslar - Jamiyat bilan mehnat munosabatlarida bo'lgan har qanday xodimlar va shaxslar, shuningdek Jamiyat nomidan ish yuritadigan boshqa shaxslar;

manfaatdor tomon - Jamiyat tomonidan faoliyatni amalga oshirishga yoki qaror qabul qilishga ta'sir qilishi, ularga ta'sir qilishi yoki o'zini oxirgi shaxs sifatida qabul qilishi mumkin bo'lgan yuridik yoki jismoniy shaxs (masalan, mijozlar, muassislar, Jamiyat xodimlari, etkazib beruvchilar, tartibga soluvchilar, sheriklar yoki raqobatchilarni o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan jamiyat va boshqalar);

Komplayens - Jamiyatning talablarga rioya qilish bo'yicha barcha majburiyatlarini bajarishi: qonun hujjatlari, tartibga solish talablari, normativ-huquqiy hujjatlar, biznes amaliyoti standartlari;

komplayens-majburiyatlar - Jamiyat majburiy ravishda bajarishi kerak bo'lgan talablar (qonunchilik talablari; O'zbekiston Respublikasida amal qiladigan komplayens sohasidagi xalqaro huquq normalari; Jamiyatga va/yoki jalb qilingan va uchinchi shaxslarga nisbatan qo'llaniladigan komplayens masalalari bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar va boshqalar), shuningdek Jamiyat ixtiyoriy ravishda tanlagan talablar (xorijiy standartlar, tavsiyalar, hujjatlar va eng yaxshi amaliyotlarning tegishli qoidalari);

Jamiyat konteksti - bu Jamiyatning maqsadlari, komplayens boshqarish tizimining samaradorligi va/yoki ushbu maqsadlarga (natijalarga) erishish va komplayens boshqarish tizimining samaradorligiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan ichki va tashqi omillar (shartlar) to'plamidir;

manfaatdorlik bilan bog'liq bitim – afillangan yoki ishtirok etgan shaxsning qiziqishi (shu jumladan shaxsiy) mavjud bo'lgan bitim;

komplayens boshqarish tizimi - bu Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlari bilan tartibga solinadigan, funktsional yo'nalishlar bilan amalga oshiriladigan va Jamiyat xodimlari egallab turgan lavozimidan qat'i nazar, komplayens tamoyillariga rioya etilishini ta'minlaydigan qoidalar va protseduralardan iborat bo'lgan, noqonuniy xatti-harakatlarni amalga oshirish imkoniyatini oldini olishga qaratilgan korporativ madaniyat va qadriyatlar elementlari to'plami;

uchinchi shaxs - bu Jamiyatga bog'liq bo'lmagan shaxs yoki organ: yuridik yoki jismoniy shaxs (jalb qilingan shaxslardan tashqari), shu jumladan Jamiyat xodimi o'z faoliyatini amalga oshirish/o'z funktsiyalarini amalga oshirish doirasida o'zaro aloqada bo'lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar, shu jumladan kontragentlar, mijozlar, biznes sheriklar, agentlar, vositachilar, pudratchilar, shuningdek boshqa shaxslar, shu jumladan davlat hokimiyati organlari va ularning mansabdor shaxslari;

Jamiyat – “O'zbekiston texnologik metallar kombinati”AJ, Chirchiq shahri, V.Haydarov ko'chasi, indeks 111709, O'zbekiston Respublikasi, STIR: 311415426;

Komplayens reglamentlari - komplayens sohasidagi me'yoriy talablarga rioya etilishini samarali nazorat qilishga qaratilgan Jamiyatning tasdiqlangan ichki me'yoriy hujjatlari, shu jumladan (lekin ular bilan cheklanmagan holda): Komplayens siyosati, ishbilarmonlik va Odob-axloq kodeksi, Korruptsiyaga qarshi kurashish bo'yicha Siyosati, Manfaatlar to'qnashuvini boshqarish Nizomi. Komplayensni tartibga soluvchi asosiy qoidalar Jamiyatning rasmiy sahifasida joylashtirilgan <https://uztmk.uz>;

Komplayens xavf-xatarlar - amaldagi me'yoriy hujjatlar va qoidalarga rioya qilmaslik xavfi, shu jumladan Jamiyat va uning xodimlarini javobgarlikka tortishi va/yoki zarar (moliyaviy, mulkiy yoki obro'-e'tiboriy) paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin;

kontragent - Jamiyat tomonidan tuzilgan bitimning tarafi bo'lgan jismoniy yoki yuridik shaxs;

nazorat - yuridik shaxsga nisbatan ovoz berish huquqiga ega bo'lgan, uning rahbarlarini tayinlash va/yoki lavozimidan chetlashtirish huquqiga ega bo'lgan yoki ushbu yuridik shaxs faoliyatini boshqarish bo'yicha majburiy ko'rsatmalar berish huquqiga ega bo'lgan aksariyat aktsiyalar yoki aktsiyadorlarning bevosita yoki bilvosita egaligi;

manfaatlar to'qnashuvi - shaxsning shaxsiy qiziqishi (bevosita yoki bilvosita) uning rasmiy yoki xizmat vazifalarini to'g'ri bajarishiga ta'sir qilishi yoki ta'sir qilishi mumkin bo'lgan va (haqiqiy manfaatlar to'qnashuvi) yuzaga keladigan yoki (potentsial manfaatlar to'qnashuvi) yuzaga kelishi mumkin bo'lgan vaziyat, shaxsiy manfaatlar va huquqlar, fuqarolar, tashkilotlar, jamiyatlar yoki davlatlar;

meyoriy hujjatlar - qonunlar, qonunosti hujjatlari va boshqa meyoriy-huquqiy hujjatlar va tartibga solish talablari, ichki me'yoriy hujjatlar, shuningdek biznes qoidalari, axloqiy me'yorlar, amaliyotlar va protseduralar;

xodim - mehnat yoki fuqarolik-huquqiy shartnoma doirasida Jamiyat bilan munosabatlarda bo'lgan, shu sababli ushbu shaxs mehnat majburiyatlarini bajaradigan, ishlarni bajaradigan yoki xizmatlar ko'rsatadigan jismoniy shaxs.

2. Jamiyat konteksti va manfaatdor tomonlarning talablari

2.1 Jamiyat rejalashtirilgan natijalarga erishish qobiliyatiga, shu jumladan komplayens boshqarish tizimining samaradorligiga ijobiy va salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan muhim ichki va tashqi omillarni yuqori darajadagi (strategik) tushunishni o'rnatadi.

2.2 Jamiyat rivojlanishining maqsadlari va strategik yo'nalishlari bilan bog'liq bo'lgan va komplayens boshqarish tizimining samaradorligiga ta'sir qiluvchi tashqi va ichki omillarni o'z ichiga olgan Jamiyat konteksti tegishli strategik davr uchun alohida hujjatda belgilanadi.

2.3 Ichki va tashqi omillar Jamiyat tomonidan doimiy ravishda kuzatiladi va ko'rib chiqiladi. Jamiyat, shuningdek, uning tashqi va ichki muhitiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan kelajakdagi tegishli tendentsiyalarni hisobga oladi.

Tashqi va ichki omillarning o'zgaruvchanligini tushunish, shuningdek ularni tahlil qilish, komplayens boshqarish tizimini rejalashtirish, amalga oshirish, rivojlantirish va takomillashtirish uchun asos yaratadi.

2.4 Jamiyat konteksti uchun muhim bo'lgan ichki va tashqi omillar quyidagilarni o'z ichiga oladi, lekin ular bilan cheklanmaydi:

1) ichki omillar

- Jamiyat faoliyatining umumiy natijasi, shu jumladan moliyaviy natijalar;
- resurslar bilan bog'liq omillar, shu jumladan infratuzilma, jarayonlarni amalga oshirish muhiti, Jamiyatning bilim bazasi;
- xodimlar bilan bog'liq jihatlar, masalan, xodimlarning malakasi, korporativ madaniyat va boshqalar;

- ishlab chiqarish faoliyati bilan bog'liq omillar;
- qaror qabul qilish qoidalar va tartiblari yoki tashkiliy tuzilma kabi Jamiyatni boshqarish bilan bog'liq omillar;

2) **tashqi omillar**

- iqtisodiy vaziyat;
- mintaqaviy ishsizlik darajasi, xavfsizlik hissi kabi ijtimoiy jihatlar;
- siyosiy barqarorlik, davlat investitsiyalari, mintaqaviy infratuzilma, xalqaro savdo shartnomalari va boshqalar kabi siyosiy jihatlar;
- axborot texnologiyalaridagi yangi yo'nalishlar, ularni qo'llash, amalga oshirish, rivojlantirish va boshqalar kabi texnologik jihatlar;
- raqobat, shu jumladan jamoa egallagan bozor ulushi, bozor etakchilarining tendentsiyalari, mijozlar bazasining o'sish tendentsiyalari, bozor barqarorligi;
- ish muhitiga ta'sir qiluvchi omillar, shu jumladan qonunchilik va tartibga solish talablari.

2.5 Jamiyat tashqi va ichki omillarga qo'shimcha ravishda manfaatdor tomonlarning talablarini hisobga oladi. Shu bilan birga, Jamiyat nafaqat o'z mijozlari va shartnomalar/kontraktlar tuzilgan kontragentlarning, balki komplayens boshqarish tizimi uchun muhim bo'lgan manfaatdor tomonlarning talablarini ham hisobga oladi.

2.6 Manfaatdor tomonlarning komplayens menejmenti tizimi uchun ahamiyatlilik darajasini aniqlashda Jamiyat quyidagilarni hisobga oladi:

- Jamiyat faoliyatiga yoki uning qarorlariga mumkin bo'lgan ta'sir darajasi;
- xavf va imkoniyatlarni yaratish qobiliyati;
- Jamiyatning qarorlari yoki harakatlariga bo'ysunish imkoniyati.

2.7 Jamiyat komplayens boshqarish tizimlariga ta'sir ko'rsatadigan quyidagi manfaatdor tomonlarni belgilaydi:

1) **tashqi:**

- mijozlar;
- aktsiyadorlar;
- nazorat organlari;
- tashqi etkazib beruvchilar (kontragentlar / sheriklar);
- qonun chiqaruvchi va tartibga soluvchi organlar (mahalliy, mintaqaviy, milliy yoki xalqaro);
- raqobatchilar;

2) **ichki:** jalb qilingan shaxslar.

Komplayens boshqarish tizimida hisobga olinadigan manfaatdor tomonlarning ustuvor talablari quyidagilarni o'z ichiga oladi, lekin ular bilan cheklanmaydi:

- qonun hujjatlariga, tartibga soluvchi organning tavsiyalariga va nazorat qiluvchi organlarning boshqa talablariga rioya qilish;
- shartnoma munosabatlariga rioya qilish (shartnomalar, bitimlar va boshqalar);
- Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlariga, buyruqlarga va Jamiyatning boshqa ma'muriy hujjatlariga rioya qilish;
- jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni olish va (yoki) legallashtirish, terrorchilik faoliyatini moliyalashtirish, ommaviy qirg'in qurollarini tarqatish yoki tarqatishni moliyalashtirish bilan bog'liq shubhali operatsiyalarni amalga

o'shishda, shuningdek iqtisodiy sanksiyalar joriy etilgan maxsus nazorat qiluvchi shaxslarning moliyaviy operatsiyalarini amalga oshirishda Jamiyatning ishtirok etishidan qochish;

- jalb qilingan shaxslar va Jamiyatning uchinchi tomonlarining noo'rin, axloqsiz harakatlari to'g'risida xabardor qilish imkoniyati;
- korrupsiyaga qarshi kurashish;
- manfaatlar to'qnashuvi va uning shartlarini oldini olish/aniqlash;
- Jamiyatdan tashqarida xodimlarning xulq-atvor qoidalariga rioya qilish;
- ichki ma'lumotlardan foydalanishni nazorat qilish;
- biznes amaliyoti standartlariga rioya etilishini nazorat qilish;
- hisobotlarning to'liqligi va dolzarbligiga rioya qilish, shu jumladan komplayens masalalari;
- komplayens masalalari bo'yicha o'qitish va maslahat berish (muvofiglik so'rovlarini o'z ichiga olgan holda).

3. Komplayens siyosatining qo'llash sohasi va maqsadi.

3.1 Komplayens boshqarish tizimining qo'llash sohasi Jamiyat duch keladigan asosiy komplayens xavf-xatarlarini tushunish, shuningdek komplayens boshqarish tizimlari qo'llaniladigan geografik va tashkiliy chegaralarni belgilash uchun aniqlanadi.

Komplayens boshqarish tizimini qo'llash sohasi:

“Foydali qazilmalarni qazib olish va qayta ishlash jarayonlarini boshqarish”

Quyidagi faoliyat turlari bo'yicha komplayens boshqarish tizimi:

- foydali qazilmalarni qazib olish va qayta ishlash;
- xaridlar;
- mahsulot sifatini boshqarish;
- xodimlarni boshqarish;
- moliyaviy menejment;
- korrupsiyaga qarshi kurashish.

3.2 Komplayens boshqarish tizimining qo'llash sohasini aniqlashda quyidagilar ta'sir qiladi va hisobga olinadi:

- Jamiyatning biznes jarayonlari tizimiga kiritilgan barcha biznes jarayonlar (shu jumladan ularning o'zgarishi);
- faoliyat jarayonida Jamiyat duch keladigan komplayens xavf-xatarlarining tabiati va darajasi;
- Jamiyat konteksti;
- tegishli manfaatdor tomonlarning talablari.

Shunday qilib, komplayens boshqaruv tizimini joriy etish sohasi butun Jamiyat miqyosida hamda Jamiyat faoliyatining barcha yo'nalishlarini qamrab olgan holda belgilanadi.

3.3 Jamiyat manfaatdor tomonlar, shu jumladan aktsiyadorlar, biznes sheriklar, mijozlar, kontragentlar, jalb qilingan shaxslar ushbu Komplayens siyosatining asosiy tamoyillariga rioya qilishlarini kutmoqda. Uchinchi shaxslar Jamiyat bilan tuzilgan shartnomaga muvofiq Komplayens siyosatiga rioya qilishlari

shart, shuningdek Jamiyatning rasmiy veb-saytida joylashtirilgan Komplayens siyosati bilan mustaqil ravishda tanishishlari mumkin.

3.4 Jamiyatdagi komplayens nazorat-funktsiyalari Jamiyat va uning xodimlari tomonidan qonun hujjatlari va normativ-huquqiy hujjatlar talablariga rioya etilishi bo'yicha komplayens boshqarish tizimini tashkil etish va ishlashini ta'minlaydigan Komplayens xizmatiga yuklatilgan.

Ushbu yo'nalish bo'yicha nazorat normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini muvofiqlashtirish va manfaatlar to'qnashuvini boshqarish orqali amalga oshiriladi.

3.5 Jamiyat manfaatlar to'qnashuvini aniqlash tartibini tashkil etish, manfaatlar to'qnashuvining paydo bo'lishi sohalari va shartlarini aniqlash, shuningdek manfaatlar to'qnashuvini istisno qilish choralari ko'rish va Jamiyat tomonidan ko'rilayotgan choralarning to'liqligi va samaradorligini nazorat qilish tartibini tashkil etish orqali manfaatlar to'qnashuvini samarali boshqarishni ta'minlaydi.

3.6 Jamiyat rahbariyati, mansabdor shaxslar va xodimlar, egallab turgan lavozimidan qat'i nazar, manfaatlar to'qnashuvini o'z vakolatlari doirasida boshqarishda ishtirok etadilar, manfaatlar to'qnashuvining oldini olish uchun barcha imkoniyatlarni ishga soladilar, unga murossasiz munosabat madaniyatini yaratadilar.

3.7 Manfaatlar to'qnashuvini boshqarish tartibi, shu jumladan tarkibiy bo'linmalar va boshqa jalb qilingan shaxslarning funktsiyalari, vakolatlari va javobgarligi, shuningdek manfaatlar to'qnashuvini (uning paydo bo'lish sohalari) aniqlash, chiqarib tashlash, hal qilish bo'yicha ko'rilayotgan choralarning to'liqligi va samaradorligini nazorat qilish jamiyatning normativ-huquqiy hujjatida belgilangan.

3.8 Jamiyat korrupsiyaga nisbatan murossasizlik tamoyilini e'lon qiladi va unga qat'iy amal qiladi. U korrupsiyaviy huquqbuzarliklarga sharoit yaratadigan har qanday huquqbuzarliklarning oldini olishga qaratilgan choralarni ko'radi.

Korrupsiyaga qarshi kurashish qoidalari va tartiblari korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi amaldagi qonunchilik talablariga muvofiq ishlab chiqiladi hamda xalqaro amaliyotning umume'tirof etilgan normalari inobatga olinadi.

Ushbu yo'nalish quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

- korrupsiyaning oldini olishga doir asosiy tamoyillar va talablarni aniqlash;
- Jamiyat xodimlari, jalb qilingan shaxslar hamda uchinchi tomonlarda korrupsiyani rad etish bo'yicha barqaror tushunchani shakllantirish;
- korrupsiya holatlarini aniqlash, ularga qarshi kurashish va oldini olish bo'yicha samarali mexanizmlarni ishlab chiqish va joriy etish;
- xodimlarning korrupsiyaviy faoliyatda ishtirok etish xavfini minimallashtirish;
- korrupsiya xatarlarini bartaraf etish masalalari bo'yicha biznes hamkorlarning murojaatlarini ko'rib chiqish;
- korrupsiyaga qarshi qonunchilik talablarini amaliyotga tatbiq etish.

Korrupsiyaga qarshi kurashish maqsadida ishlash tartibi, shu jumladan tarkibiy bo'linmalar va boshqa jalb qilingan shaxslarning funktsiyalari, vakolatlari va javobgarligi Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlarida belgilangan.

3.9 Biznes sovg'alarini berish va qabul qilish, shuningdek, xodimlarning Jamiyatdan tashqari faoliyatini nazorat qilish bo'yicha yagona samarali nazorat tizimini joriy etish maqsadida tegishli normativ-huquqiy hujjatlar ishlab chiqilgan va amaliyotga tatbiq etilgan.

3.10 Jamiyat sotib olish va sotish jarayonlarining shaffofligi hamda qonuniyligini ta'minlaydi, shu bilan birga, ijobiy ishbilarmonlik obro'siga ega bo'lgan vijdonli mijozlar, kontragentlar va biznes hamkorlar bilan barqaror hamkorlik aloqalarini yo'lga qo'yishga intiladi.

Bitimlar tuzilishidan avval Jamiyat qonuniy vositalar yordamida mijozlar, kontragentlar va biznes hamkorlarning faoliyatini tekshiradi.

3.11 Jamiyat yetkazib beruvchilarni tanlashda hech bir tomon uchun asossiz imtiyozlar yaratmasdan, belgilangan tanlov qoidalariga qat'iy amal qiladi. Tovarlar (ishlar, xizmatlar) xaridini tashkil etish va o'tkazish, xarid uchun eng qulay shart-sharoitlarni ta'minlash ustidan nazoratni amalga oshirish, shuningdek, tarkibiy bo'linmalarining xarid tartib-tamoyillarini tayyorlash va amalga oshirish bo'yicha yuklatilgan vazifalarini muvofiqlashtirish xarid komissiyasi tomonidan amalga oshiriladi.

Tovarlar (ishlar, xizmatlar) xarid qilinishi va yetkazib beruvchilarni tanlash tartib-qoidalarida ishtirok etuvchi tarkibiy bo'linmalar hamda boshqa jalb etilgan shaxslarning funksiyalari, vakolatlari va javobgarligi Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlarida belgilab qo'yiladi.

3.12 Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari bilan ishlash Jamiyatda quyidagi shakllarda amalga oshiriladi:

- shaxsan rahbariyat va u vakolat bergan boshqa mansabdor shaxslar tomondan qabul qilish;
- murojaatlarning barcha shakllari va turlarini, shu jumladan reyestrda kiritilgan murojaatlar va takliflarni ko'rib chiqish va arizachilarga javoblar berish.

Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari bilan ishlash tartibi, shu jumladan tarkibiy bo'linmalar va boshqa jalb qilingan shaxslarning funksiyalari, vakolatlari va javobgarligi Jamiyatning ichki normativ-huquqiy hujjatlari bilan belgilanadi.

Komplayens xizmati O'zbekiston Respublikasining 2017-yil 11-sentyabrdagi "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi 445-sonli Qonuniga muvofiq kelib tushgan jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlarini muvofiqlik komponenti mavjudligi bo'yicha tahlil qiladi.

3.13 Jamiyatda anonim axborot berish tartib-qoidalarini joriy etilgan hamda tegishli tizim yo'lga qo'yilgan. Ushbu tizim orqali Jamiyatda sodir etilgan huquqbuzarliklar va boshqa salbiy holatlar (shu jumladan har qanday darajadagi rahbariyat vakillari ishtirokidagi holatlar) bo'yicha ma'lumotlarni to'plash va qayta ishlash imkoniyati ta'minlanadi. Shuningdek, ushbu tizim Jamiyat axborot siyosatini samarali amalga oshirish maqsadida rahbariyatni hech qanday to'siqlarsiz, jumladan, anonimlik kafolati bilan xabardor qilish imkonini beradigan maxfiy va xavfsiz ogohlantirish mexanizmini o'z ichiga oladi.

Agar axborot Jamiyat rahbariyatining noqonuniy yoki axloqqa zid harakatlariga taalluqli bo'lsa, bu to'g'risida bevosita Kuzatuv kengashiga xabar berilishi lozim.

Qasos olishning har qanday shakli qat'iyana taqiqlanadi.

3.14 Jamiyatda xodimlarning xulq-atvori yagona korporativ modelini yaratish uchun ishbilarmonlik xulq-atvorining asosiy normalari va standartlarini, korporativ qadriyatlar va qoidalarini, shu jumladan kasbiy etika tamoyillarini belgilaydigan hujjat ishlab chiqilgan va qo'llab-quvvatlanadi.

3.15 Mehnat intizomini mustahkamlash, samarali faoliyatni ta'minlash hamda ish vaqtdan oqilona foydalanishni rag'batlantirish maqsadida mehnat tartibini tartibga soluvchi ichki hujjatlar ishlab chiqilgan. Ushbu hujjatlar tarkibiga xodimlarni qabul qilish va ishdan bo'shatish tartibi, mehnat shartnomasi tomonlarining asosiy majburiyatlari, ish vaqti hamda dam olish vaqti rejimi, shuningdek, xodimlarga nisbatan qo'llaniladigan mehnat mukofotlari va intizomiy jazo choralari o'ldirish qoidalar kiradi.

3.16 Jamiyat tijorat maydonlarida o'zini tutish qoidalar va me'yorlariga, shuningdek boshqa ishtirokchilarining qoidalariga, o'z majburiyatlarga, litsenziyalash talablariga, boshqa ishtirokchilar bilan tuzilgan shartnomalar va kelishuvlarga rioya qiladi.

3.17 Xodimlarning malakasini etarli darajada shakllantirish va saqlash, shu jumladan malakasiz mutaxassislarning ishlashiga yo'l qo'ymaslik uchun xodimlarning bilimlari nazorat qilinadi.

3.18 Axloqsiz xatti-harakatlar qat'iyan man etiladi va ichki tekshiruv mavzusi hisoblanadi. Ishbilarmonlik amaliyoti standartlariga rioya qilmaslik bilan bog'liq holatlar Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlariga muvofiq barcha noqonuniy xatti-harakatlar doirasida markazlashtirilgan tartibda ko'rib chiqiladi.

3.19 Komplayens yo'nalishlari (vazifalari) bo'yicha komplayens boshqarish tizimini tashkil etish va ishlash tartibi, tarkibiy bo'linmalar, boshqaruv organlari, mansabdor shaxslar va xodimlarning funktsiyalari, vakolatlari va javobgarligini taqsimlash Jamiyatning tegishli hujjatlarida belgilanadi, shu jumladan Nizom(Ustav)da, boshqaruv organlari va tarkibiy bo'linmalar to'g'risidagi Nizomlarda, xodimlarning lavozim yo'riqnomalarida, shuningdek ushbu yo'nalishlarni (vazifalarni) tartibga soluvchi Jamiyatning ichki normativ-huquqiy hujjatlarida.

4. Komplayens doirasidagi Jamiyatning maqsad va vazifalari

4.1 Komplayens sohasidagi Jamiyatning maqsadlari:

- Qonunchilik talablariga, tartibga solish talablari va axloqiy biznes tamoyillariga, shuningdek, biznes axloqining umume'tirof etilgan me'yorlariga rioya qilmaslik uchun Jamiyatga ta'sir choralari qo'llash bilan bog'liq salbiy oqibatlar xavfini minimallashtirish;
- Biznes etikasi standartlari va Jamiyat qadriyatlariga muvofiq biznes yuritish;
- Jamiyatda komplayens madaniyatini yaratish va joriy etish;
- Qonunchilik talablariga, tartibga solish talablariga va axloqiy biznes tamoyillariga rioya qilmaslik mumkin bo'lgan vaziyatlarni tahlil qilish va oldini olish;

4.2 Ushbu maqsadlar Jamiyat tomonidan quyidagi vazifalarni bajarishni o'z ichiga oladi (bo'linmalarining birgalikdagi samarali ishini tashkil etish orqali, shu jumladan ichki me'yoriy hujjatlar, tashkiliy va ma'muriy hujjatlar, boshqa ichki hujjatlarni ishlab chiqish orqali), shuningdek ushbu tizimning biznes jarayonlarini amalga oshirish uchun ichki va tashqi sharoitlarni yaratish, shu jumladan tegishli talablarni taqdim etish (xodimlarga, hamkorlarga va kontragentlarga):

- Komplayens xavf-xatarlarini boshqarishda yagona yondashuvni shakllantirish;

- davlat nazorati organlari tomonidan qo'yiladigan talablar buzilishining oldini olish, bartaraf etish va nazorat qilish tizimini yaratish (shu jumladan korrupsiyaga qarshi kurashish xususiyatiga ega bo'lgan talablar);
- Komplayens sohasidagi biznes-jarayonlarning maqsadlarini bajarish.

4.3 Komplayens boshqarish tizimining maqsadlari:

- axloqiy biznes yuritishning yuqori standartlarini va Jamiyat qadriyatlariga muvofiqligini ta'minlash;
- Jamiyatning normativ hujjatlarga muvofiqligi, shuningdek, Jamiyat faoliyatida va kontragentlar bilan munosabatlarda adolat, ishonch va ochiqlik bo'yicha ko'rsatmalarga rioya qilish kafolati;
- Jamiyat va uning xodimlariga nisbatan javobgarlik choralari qo'llash shaklida xavflarning muvofiqligi va salbiy oqibatlarining yuzaga kelish ehtimolini nazorat qilish va kamaytirish;
- Jamiyatda madaniy komplayensni rivojlantirish va biznes-jarayonlar faoliyatining barcha darajalarida korporativ ijtimoiy javobgarlik darajasini oshirish;
- uzoq muddatli investitsion jozibadorlik va ishbilarmonlik obro'sini ta'minlash uchun me'yoriy hujjatlarga muvofiqlik va Komplayens xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha yagona yondashuvlarni yaratish;

4.4 Komplayensni boshqarish tizimining vazifalari:

- Jamiyat faoliyatiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan barcha amaldagi qonunlar, normativ-huquqiy hujjatlar va boshqa huquqiy talablarga rioya etilishini nazorat qilishning samarali tartib-tamoyillarini yaratish, joriy etish va saqlash;
- normativ-huquqiy hujjatlar buzilishi, mansab suiiste'mol qilinishi, manfaatlar to'qnashuvi yoki korrupsiyaviy huquqbuzarliklarning oldini olish va bartaraf etishning samarali mexanizmlarini ta'minlash;
- Komplayens muhitni tartibga solish;
- Komplayens xavf-xatarlarini muntazam tahlil qilish va baholash;
- Komplayens boshqarish tizimining tizimli monitoringi va samaradorligini, shuningdek, Jamiyat xodimlarining komplayens madaniyatiga jalb qilinishi va madaniyatga sodiqligi

5. Jamiyatning komplayens majburiyatlari

5.1 Komplayens boshqarish tizimini o'rnatish, ishlab chiqish, amalga oshirish, baholash, saqlash va takomillashtirish uchun Jamiyat komplayens majburiyatlarini belgilaydi va ularning o'z faoliyatiga ta'sirini baholaydi, joriy faoliyat va kontekstga muvofiq amalga oshiradi.

5.2 Jamiyat tarkibiy bo'linmalar, biznes-jarayonlar bo'yicha ijro etuvchi funktsiyalar doirasidagi komplayens majburiyatlarini ularni tartibga solish orqali belgilaydi.

5.3 Komplayens siyosati asosiy talablarni va majburiyatlarni belgilaydi.

5.4 Yangi va o'zgartirilgan komplayens majburiyatlarini doimiy bajarilishini ta'minlash uchun barcha normativ-huquqiy hujjatlarni muntazam ravishda kuzatib boriladi (dolzarbligi tahlil qilinadi), yangilanadi va Jamiyatning umumiy ma'lumotlar bazasida joylashtiriladi.

5.5 Jamiyatning tarkibiy bo'linmalari qonunchilikdagi o'zgarishlar, qonun hujjatlari loyihalari va faoliyatni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar

monitoringi va normativ-huquqiy hujjatlarning amaldagi qonunchilikka muvofiqligini nazorat qiladi, shu jumladan Jamiyat uchun uning faoliyati va holatidagi muhim o'zgarishlarni hisobga olgan holda.

5.6 Shuningdek, Jamiyat amaldagi qonunchilik hujjatlaridagi o'zgarishlar hamda Jamiyat tomonidan qabul qilingan boshqa komplayens majburiyatlari to'g'risida ma'lumot olish uchun quyidagi usullardan foydalanadi:

- tartibga soluvchi organlarning yozishmalar ro'yxatiga kiritilishi;
- professional guruhlariga a'zolik;
- tegishli axborot xizmatlariga obuna bo'lish;
- sanoat forumlarida va seminarlarida qatnashish;
- tartibga soluvchi organlarning veb-saytlarini monitoring qilish;
- tartibga solish organlari vakillari bilan uchrashuvlar;
- yuridik maslahatchilar bilan kelishuvlar;
- majburiyatlarga rioya qilish to'g'risidagi axborot manbalarini monitoring qilish (masalan, normativ hujjatlar, sud qarorlari).

6. Komplayens tamoyillari

6.1 Komplayens boshqarish tizimini qurish va amalga oshirishda Jamiyatni boshqaradigan printsiplar:

Biznes etikasi me'yorlariga komplayens printsiipi - Jamiyat biznesni yuritishning noqonuniy va umume'tirof etilgan biznes etikasi tamoyillariga mos kelmaydigan usullarini qo'llashi mumkin deb tan olmaydi.

Eng yaxshi mahalliy va xalqaro amaliyotlarga muvofiqligi - Jamiyat o'z faoliyatini amalga oshirishda eng yaxshi mahalliy va xalqaro Komplayens amaliyotiga mos kelishga intiladi.

Komplayens boshqarish tizimining samarali faoliyat yuritishini ta'minlash maqsadida, manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'yilmagan holda, barcha bo'linmalarning ishtirokini nazarda tutgan holda tizimni shakllantirish zarur. Bunda rollar va majburiyatlarning aniq ta'rifi va ularga qat'i rioya etilishi asosiy shart hisoblanadi.

Jamiyat komplayens boshqarish tizimini ishlab chiqish, joriy etish, qo'llash, monitoring qilish va doimiy takomillashtirish uchun zarur tashkiliy va texnik vositalar bilan ta'minlaydi hamda yetarli miqdorda resurslar ajratadi. Shu bilan birga, ushbu jarayonlarga to'sqinlik qiluvchi sun'iy tashkiliy, siyosiy, texnik yoki moddiy cheklavlarga yo'l qo'ymaydi.

Ma'lumotlarga to'siqsiz, tezkor va cheksiz kirishni ta'minlash.

Jamiyatda komplayens boshqarish tizimini qo'llab-quvvatlaydigan xodimlarga amaldagi qonunchilik talablariga muvofiq axborot va axborot resurslarini himoya qilishning zarur darajasini ta'minlashni hisobga olgan holda, uning ishlashi uchun zarur bo'lgan har qanday ma'lumot beriladi.

Barcha xodimlar tomonidan komplayens boshqarish tizimining tasdiqlangan talablarini qabul qilish va ularga rioya qilish.

Jamiyatning barcha xodimlari, lavozimidan va amal qilayotgan ichki qoidalaridan qat'i nazar, komplayens boshqarish tizimining belgilangan talablarini tan oladi, ularga amal qiladi hamda ularni faol qo'llab-quvvatlaydi. Shuningdek,

Jamiyat hamkorlari va kontragentlaridan ham korporativ axloqning eng yuqori standartlariga muvofiq tarzda faoliyat yuritishni talab qiladi.

Qoidabuzarliklarni o'z vaqtida va ob'ektiv ravishda bartaraf etish. Jamiyat xodimlari, ularning rasmiy va boshqa mavqeidan qat'i nazar, mavjud bo'lgan barcha vositalar yo'rdamida komplayens boshqarish tizimining buzilishini o'z vaqtida aniqlash, ob'ektiv baholash va o'z vaqtida bartaraf etishni ta'minlaydi, shu jumladan ishonch telefoni orqali.

Komplayens boshqarish tizimining asosiy prinsiplari:

1. Javobgarlik va jazoning muqarrarliligi prinsipi Jamiyatda har qanday huquqbuzarlik qonun doirasida javobgarlikka tortilishi shartligi ta'minlanadi. Amaldagi qonunchilik me'yorlariga rioya qilmaslik jazoning muqarrarliligini anglatadi;
2. Qonuniylik prinsipi Jamiyat amaldagi qonunchilik me'yorlariga qat'i amal qiladi, me'yorlarning aniqligi va tushunarliqligi ta'minlanadi;
3. Huquqbuzarlik xavfini baholash prinsipi Jamiyat amaldagi qonunchilik me'yorlarini buzish xavf-xatarlarini muntazam ichki normativ hujjatlar asosida baholaydi;
4. Doimiy takomillashtirish prinsipi Jamiyat komplayens boshqarish tizimini doimiy ravishda rivojlantirish va takomillashtirishga intiladi;
5. Ochiqlik prinsipi Jamiyat faoliyatida shaffoflik va ochiqlikni ta'minlaydi, tijorat siri va maxfiy ma'lumotlarni himoya qilgan holda zarur ma'lumotlarga to'siqsiz kirishni tashkil etadi hamda mavjud aloqa kanallarining samarali ishlashini qo'llab-quvvatlaydi;
6. Mustaqillik prinsipi komplayens boshqarish tizimi Kuzatuv kengashiga hisobot beradigan Komplayens xizmatining mustaqil boshqaruvi ostida amalga oshiriladi.
7. Javobgarlik prinsipi komplayens boshqarish tizimi barcha biznes jarayonlarining asosidir. Barcha bo'linmalar va xodimlar o'z mehnat majburiyatlarini bajarishda, lavozimidan qat'i nazar, tizim talablariga rioya qilishga majburdir.
8. Tizimlilik prinsipi ichki nazorat va komplayens boshqarish tizimi elementlari muntazam ravishda ishlaydi, biznes jarayonlariga integratsiya qilinadi va xalqaro eng yaxshi amaliyotlarga mos keladi.

7. Komplayens sohasida ishtirok etgan shaxslarning vazifalari, vakolatlari va majburiyatlari

7.1 Komplayens boshqarish tizimi doirasidagi funktsiyalar va majburiyatlar Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlarida taqdim etilgan.

7.2 Asosiy funktsiyalar:

- komplayens yo'nalishlari bo'yicha komplayens boshqarish tizimining tashkil etilishi va ishlashini ta'minlash;
- komplayens masalalari bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish;
- Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlari loyihalarini kelishish;
- amaldagi xavf-xatarlarni boshqarish tizimi doirasida komplayens xavf-xatarlarini minimallashtirish va oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish;

- Jamiyatning tarkibiy bo'linmalariga komplayens masalalari bo'yicha maslahat berish;
- komplayens bo'yicha o'qitish;
- Jamiyatning normativ-huquqiy hujjatlariga muvofiq ichki nazorat, shu jumladan komplayens nazorati masalalari bo'yicha hisobot tuzish.

7.3 Jamiyat xodimlari komplayens xatarlarini aniqlash, tartibga solish va minimallashtirish, shuningdek ular amalga oshiradigan biznes jarayonlarini amalga oshirishda komplayens boshqarishning samarali tizimini ta'minlash uchun javobgardir.

7.4 Jamiyatning tarkibiy bo'linmalarining barcha rahbarlari o'zlarining javobgarlik doirasidagi komplayens majburiyatlariga rioya qilish uchun javobgardirlar:

- ularning rahbarligidagi barcha xodimlar Jamiyatning komplayens majburiyatlari, siyosatlar, jarayonlari va tartib-qoidalariga rioya qilishlarini ta'minlash;
- o'z faoliyatidagi komplayens xavf-xatarlarini aniqlash va xabardor qilish;
- komplayens majburiyatlarini mavjud biznes amaliyotiga va ularning javobgarligi sohasidagi protseduralarga integratsiya qilish;
- o'quv tadbirlarida qatnashish, o'z bo'linmasi xodimlarining komplayens masalalari bo'yicha o'qishini ta'minlash;
- komplayens bilan bog'liq masalalarni hal qilishda o'z xodimlarini rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash (ta'qib qilishning har qanday shakli chiqarib tashlangan taqdirda);
- hodisalarni hal qilish va kerak bo'lganda komplayens bilan bog'liq kamchiliklarni bartaraf etishda boshqarish va faol ishtirok etish;
- tuzatish va profilaktika choralarining bajarilishini ta'minlash.

7.5 Komplayensni boshqarish tizimini muvaffaqiyatli va samarali amalga oshirishni ta'minlash uchun Jamiyatning Kuzatuv kengashi tomonidan tizim maqsadlariga erishish borasida ko'rinadigan qo'llab-quvvatlash, faol jalb qilish hamda majburiyatlar ta'minlanishi zarur.

7.6 Jamiyatning komplayens majburiyatlariga rioya qilmasligi obro'ga zarar etkazish, faoliyatni amalga oshirish huquqini yo'qotish, imkoniyatlarni yo'qotish va katta xarajatlar/operatsion xarajatlar kabi salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Shu sababli, Jamiyatning Kuzatuv kengashi komplayens boshqarishning samarali tizimining muhimligini tan oladi.

7.7 Jamiyatning komplayens boshqarish tizimiga bo'lgan sadoqati quyidagi shartlarga rioya qilish orqali namoyon bo'ladi:

- Komplayens sohasidagi siyosat va maqsadlar belgilangan va jamiyat faoliyatining strategik yo'nalishlariga mos keladi;
- Komplayens boshqarish tizimining talablari biznes jarayonlariga birlashtirilgan (komplayens boshqarish tizimining jarayonlari Jamiyatning boshqa biznes jarayonlaridan ajratilmagan);
- Jamiyat Kuzatuv kengashi tomonidan komplayens boshqarish tizimining samaradorligini nazorat qilish;
- siyosatlar, jarayonlar va protseduralar nafaqat qonunchilik talablarini, balki ixtiyoriy kodekslarni va Jamiyatning asosiy qadriyatlarini ham aks ettiradi;
- komplayens boshqarish tizimi zarur resurslar bilan ta'minlanadi;

- komplayens samarali boshqarish va komplayensni boshqarish tizimining talablariga rioya qilish muhimligi to'g'risida ma'lumot beriladi;
- komplayensni boshqarish tizimini doimiy takomillashtirishga ko'maklashish ta'minlanadi.

7.8 Mazkur Komplayens siyosatining ushbu bandida nazarda tutilgan barcha choralarni amalga oshirish quyidagilarning ta'minlanishiga xizmat qiladi:

- xodimlar komplayens siyosati va majburiyatlaridan xabardor;
- xodimlar ushbu komplayens siyosati va majburiyatlari talablarini samarali bajaradilar;
- xodimlar komplayens madaniyatini rivojlantirishda ishtirok etadilar.

7.9 Jamiyatda komplayensni boshqarish tizimini muvaffaqiyatli joriy etish uchun:

- biznes amaliyoti standartlari, shu jumladan korporativ qoidalar va korporativ qadriyatlar o'rnatiladi va saqlanadi;
- rasmiy ravishda Jamiyatning komplayens siyosati tasdiqlanadi;
- komplayens maqsadlariga erishish uchun siyosat, jarayonlar va protseduralarni ishlab chiqish va amalga oshirish ta'minlanadi;
- komplayens masalalari bo'yicha boshqaruv hisobotlari komplayens majburiyatlariga rioya etilishini ta'minlash va ularga rioya qilmaslik holatlariga to'g'ri javob berish maqsadida ko'rib chiqiladi;
- Komplayens xizmati boshlig'i va Komplayens ofitserlar Kuzatuv kengashi tomonidan tayinlanadi, tegishli kompetentsiya va vakolatlarga ega.

7.10 Tizimda ishtirok etgan shaxslar:

- Komplayensni ta'minlash bo'yicha jamiyatning majburiyatlari, siyosati, jarayonlari va protseduralariga rioya qilish kerak;
- komplayensdagi kamchiliklar, savollar va nosozliklar haqida xabar berish;
- kerak bo'lganda mashg'ulotlarda qatnashish;
- ish vazifalari/funktsiyalarini bajarishda faoliyat jarayonida yuzaga keladigan komplayens majburiyatlarini mustaqil ravishda aniqlash;
- komplayensni boshqarish tizimining samaradorligiga yordam beradigan tashabbus ko'rsatish va takomillashtirishga hissa qo'shish

8. Komplayensning asosiy jarayonlari

8.1 "Jamiyatning tashkiliy va axloqiy standartlari, me'yorlari va qadriyatlariga rahbarlik qilish" – xodimlarning xatti-harakatlarini monitoring qilish va tekshirish jarayoni, ishbilarmonlik xulq-atvori va Odob-axloq Kodeksi qoidalariga va manfaatlar to'qnashuvini boshqarish qoidalari talablariga rioya qilish nuqtayi nazaridan.

8.2 Ishbilarmonlik va Odob-axloq Kodeksiga rioya qilgan holda, Jamiyat quyidagi maqsadlarni ko'zlaydi:

- biznes etikasi va Jamiyat qadriyatlarining eng yuqori standartlariga muvofiq biznes yuritish;
- xodimlarning manfaatlari to'qnashuvining oldini olish;
- komplayens madaniyatini korporativ madaniyatning ajralmas qismi sifatida joriy etish.

8.3 Biznes etikasi va Jamiyat qadriyatlarining eng yuqori standartlariga muvofiq biznes yuritish:

- Jamiyat o'zining raqobatdosh ustunliklarini yaratadi va rivojlantiradi, maqsadlariga erishadi, har bir xodimning salohiyatini ochib berishga va mehnat unumdorligini oshirishga yordam beradigan ish joyida qulay, sog'lom muhitni saqlaydi.

- Jamiyat har bir xodimdan ish vazifalarini hal qilishda konstruktiv ish muhitini saqlashda maksimal fidoyilik, tashabbuskorlikni kutadi.

- Xodim o'z vazifalarini bajarishda ushbu siyosat, Odob-axloq Kodeksi va ichki mehnat qoidalariga amal qiladi.

- Jamiyat inson qadr-qimmatini, individuallik huquqini hurmat qiladi. Jamiyatda har qanday asosda, shu jumladan millati, jinsi, yoshi, diniy e'tiqodi bo'yicha haqorat, kamsitish yoki ta'qib qilishning har qanday shakli qabul qilinishi mumkin emas.

- Hamkasblar bilan munosabatlarda Jamiyat xodimlari hurmat va ishonchni rivojlantiradi va qo'llab-quvvatlaydi. Hurmat har bir xodimning shaxsiyatini tan olish va qabul qilish printsipiga asoslanadi. Ishonch har kimning umumiy natijaga ishlash printsipiga asoslanadi. Hurmat va ishonch deklaratsiyalarda emas, balki xodimlarning haqiqiy xatti-harakatlarida namoyon bo'ladi.

- Jamiyat har bir xodimga g'amxo'rlik qiladi va hamma uchun xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratishga intiladi.

Jamiyat uchun quyidagi harakatlar qabul qilinishi mumkin emas:

- jismoniy zo'ravonlik;

- jinsiy ta'qib qilish;

- haqoratli so'zlardan foydalanish.

- Jamiyat ish uchun barcha zarur resurslarni taqdim etadi va mulkni hurmat qilishni kutadi.

Xodimlar mol-mulkdan oqilona va ehtiyotkorlik bilan foydalanishga g'amxo'rlik qilishlari, undan faqat belgilangan ish maqsadlariga erishish va xizmat vazifalarini bajarish uchun foydalanishlari va mol-mulkning xavfsizligi va uning ishlashini ta'minlash uchun javobgar bo'lishlari kerak.

8.4 Manfaatlar to'qnashuvining oldini olish

- manfaatlar to'qnashuvi - bu xodimning shaxsiy qiziqishi (to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita) uning mehnat majburiyatlarini to'g'ri, ob'ektiv va xolis bajarishiga (vakolatlarni amalga oshirishga) ta'sir qilishi yoki ta'sir qilishi mumkin bo'lgan holat.

- xodimning shaxsiy manfaati va Jamiyatning huquqlari va qonuniy manfaatlari o'rtasida ziddiyat yuzaga keladigan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan vaziyat, bu mulkka va (yoki) jamiyatning ishbilarmonlik obro'siga zarar etkazishi mumkin.

- Manfaatlar to'qnashuvining sabablari:

- bir tomondan xodim va boshqa tomondan mijoz, sherik kompaniya yoki ularning vakillari o'rtasidagi ishbilarmonlik munosabatlaridan tashqari yaqin shaxsiy munosabatlar;

- to'g'ridan-to'g'ri bo'ysunadigan ishchilar o'rtasidagi oilaviy va boshqa yaqin munosabatlar;

- xodimlar tomondan o'zlarining xizmat vakolatlaridan shaxsiy manfaatlar yoki shaxsiy boyitish maqsadida Jamiyat manfaatlariga zarar etkazish uchun foydalanish;

- Jamiyatning kontragentlari va xodimlari bilan norasmiy muloqot biznes aloqalarini rivojlantirishda juda foydali bo'lishi mumkin.

Shu bilan birga, xodimlar manfaatlar to'qnashuviga olib kelishi mumkin bo'lgan va/yoki noaniq talqin qilinishi mumkin bo'lgan vaziyatlardan qochish uchun barcha sa'y-harakatlarni amalga oshirishlari kerak.

Manfaatlar to'qnashuvida ishtirok etishi mumkin deb hisoblagan xodimlar yuzaga kelgan vaziyat bo'yicha tavsiyalar olish uchun o'z rahbarlarini xabardor qilishlari kerak.

8.5 Komplayens madaniyatini korporativ madaniyatning ajralmas qismi sifatida joriy etish.

- Jamiyat ishbilarmonlik obro'siga, tashqi muhitda bu haqda qanday fikr bo'lishiga katta e'tibor beradi;

Jamiyatning butun tarixi davomida barcha ishchilarning sa'y-harakatlari va birgalikdagi mehnati natijasida yuqori ishbilarmonlik obro'si paydo bo'ldi;

- Ishbilarmonlik obro'si - bu jamiyatning yanada rivojlanishiga hissa qo'shadigan aktividir. Yuqori ishbilarmonlik obro'si barcha ishchilarning xatti-harakatlari bilan qo'llab-quvvatlanadi. Jamiyat ijtimoiy tarmoqlar tomonidan har qanday shaklda ifoda etilgan Jamiyat imidjiga zarar etkazishi mumkin bo'lgan salbiy hukmlarni, bayonotlarni korporativ axloqqa mos kelmaydi deb hisoblaydi;

- Xodimning tashqi ko'rinishi uchun qoidalar va tavsiyalarni belgilash Jamiyat o'zining ishbilarmonlik obro'sini qadrlashi bilan bog'liq. Xodimning tashqi ko'rinishi korporativ madaniyatning bir qismidir va u Jamiyatning biznes etikasi standartlariga javob berishi kerak.

8.6 "Qonunchilik va tartibga solish talablariga rahbarlik qilish" - texnik me'yorlar va sanoat talablariga, sanoat xavfsizligiga rioya qilish jarayoni, Jamiyat faoliyatining barcha yo'nalishlari bo'yicha qonunchilik normalariga muvofiqligi, shuningdek qonun hujjatlaridagi o'zgarishlarga va tartibga soluvchilar va nazorat qiluvchi organlar bilan o'zaro munosabatda bo'lish.

O'z biznesining amaldagi qonunchilik va tartibga solish talablariga muvofiqligini ta'minlash orqali Jamiyat quyidagilarga intiladi:

- Amaldagi talablarga mos kelmasligi sababli sanksiyalar xavfini minimallashtirish;

- Qonunchilik va tartibga solish o'zgarishlaridan kelib chiqadigan imkoniyatlardan maqbul foydalanish;

- regulyatorlar uchun maksimal darajada shaffof bo'lish;

- Jamiyat quyidagi yondashuvlardan foydalanadi;

- rahbariyati jamiyat faoliyatiga mos bo'lgan qonunchilik va tartibga soluvchi barcha tegishli sohalarini tushunadi;

- Jamiyatda qonunchilikdagi o'zgarishlar va tartibga soluvchilarning talablari muntazam monitoring qilinadi. Natijalar ushbu o'zgarishlarga ta'sir ko'rsatadigan xodimlarga markazlashtirilgan tarzda tarqatiladi;

- Jamiyat qonunchilik va tartibga solish talablarining o'zgarishi bilan bog'liq xavf-xatarlar va imkoniyatlarni tahlil qiladi;

- Asosiy mutaxassislarning qonuniy va reglament talablar, shuningdek, ularga bog'liq xavf-xatarlar va imkoniyatlar haqida muntazam ravishda xabardorligi ta'minlanadi hamda ular doimiy ravishda o'qitiladi;

- Jamiyat o'z faoliyatiga, shu jumladan xavf-xatarlarni boshqarish va komplayens jarayonlariga maqsadli tartibga solish tavsiyalarini joriy etishni ta'minlaydi;
- Jamiyat ochiqlik va hamkorlikka tayyorlik asosida tartibga soluvchilar bilan munosabatlarni o'rnatadi;
- Jamiyatda tartibga soluvchilarning nazorat qiluvchi organlari bilan o'zaro munosabatlar jarayoni o'rnatiladi va ijro etiladi.

8.7 "Firibgarlik va korrupsiyaga qarshi kurashish" – firibgarlik va korrupsiya xatti-harakatlari, shu jumladan Jamiyat aktivlari va resurslaridan foydalangan holda moliyaviy jinoyatlar bilan bog'liq komplayens xavfini kamaytirish jarayoni.

O'z biznesini halol va ochiq olib borgan holda, Jamiyat xodimlarning korrupsion harakatlariga yo'l qo'ymaslikka, moliyaviy jinoyatlar uchun aktivlar va resurslardan foydalanish imkoniyatini istisno qilishga intiladi.

Xodimlar Jamiyat faoliyati sohasidagi korrupsion harakatlar nuqtayi nazaridan eng xavfli narsalardan xabardor.

Jamiyat biznes muammolarini hal qilish uchun qilingan deb hisoblanishi mumkin bo'lgan to'lovlar va sovg'alarni olish/berishga qarshi kurashish mexanizmlarini faol rivojlantirmoqda.

Jamiyat sotib olish, pul sarflash, xayriya mablag'larini moliyalashtirish va kontragentlar bilan o'zaro munosabatlarning shaffof mexanizmini kafolatlaydi.

Jamiyatda vakillik xarajatlarini amalga oshirish, sovg'alar berish/olish, agar bunday xarajatlar yoki sovg'alar davlat bilan bog'liq mansabdor shaxslar va/yoki shaxslarning qaror qabul qilishiga bevosita yoki bilvosita ta'sir ko'rsatsa, qabul qilinishi mumkin emas deb hisoblanadi.

Qonun hujjatlarida belgilangan davlat bayramlari bilan bog'liq biznes sovg'alarini berish/olishga ruxsat beriladi, faqat bu Jamiyat manfaatlariga zarar etkazmasa va qonunga zid bo'lmasa.

Sovg'a sovg'ani oluvchi yoki uning donori o'rtasidagi ishbilarmonlik munosabatlarining sababi va xususiyatlari bilan oqlanishi kerak. Sovg'alar berish/olish, shuningdek ularning qiymati bo'yicha Jamiyatda qabul qilingan qoidalar Jamiyatning ichki me'yoriy hujjatlarida belgilanadi.

Agar xodim sovg'a taklif qilinadigan muayyan vaziyatga amin bo'lmasa, u o'z rahbariga murojaat qilishi kerak.

Ishchilarning ishbilarmonlik nonushta, tushlik, kechki ovqatlarda ishtirok etishiga, agar ular xodimning ishi va ish majburiyatlari bilan bevosita bog'liq bo'lgan masalalarni muhokama qilishni tashkil etish shakli bo'lsa, Jamiyatning ichki hujjatlari va qonunlariga zid bo'lmaydigan holatlarida yo'l qo'yiladi.

8.8 Mijozlar, sheriklar va raqobatchilar bilan o'zaro munosabatlar jarayonida Jamiyat xodimlariga noqonuniy xatti-harakatlar, shuningdek Odob-axloq Kodeksni buzadigan harakatlar to'g'risida takliflar kelib tushishi mumkin. Agar xodimga bunday takliflar kelib tushsa, u darhol Jamiyatning xavfsizlik va rejim bo'limi xodimiga va uning rahbariga bo'lim /boshqarma boshlig'idan past bo'lmagan darajada xabar berishi kerak.

Jamiyatda jamiyatning tijorat manfaatlariga zid bo'lgan mijozlar, sheriklar yoki raqobatchilar bilan o'zaro munosabatlarning har qanday shakllari ham qabul qilinishi mumkin emas:

- Jamiyat xodimlarga har qanday shaklda “agentlik mukofotlari” boshqa kompaniyalardan, mijozlar va bitimlar bo‘yicha sheriklardan, raqobatchilardan moddiy rag‘batlantirishning boshqa turlarini olish;
- raqobatchilarga mijozlar to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni uzatish;
- Jamiyatda amalga oshirilayotgan loyihalar to‘g‘risida raqobatchilarga axborot berish;
- raqobatchilarga hujjatlar, biznes-rejalar, biznes-jarayonlarning tavsiflari, ichki hujjatlar va Jamiyat materiallarini topshirish.

8.9 Jamiyat, biznes shaffofligini ta‘minlash maqsadida:

- O‘zbekiston Respublikasidagi qonun hujjatlari va xalqaro Qonunchilik talablariga muvofiq milliy va xalqaro standartlar bo‘yicha moliyaviy hisobotlarni shakllantiradi;
- o‘z vaqtida va ishonchli tarzda aksiyadorlarga, hokimiyat organlariga axborot beradi;
- Jamiyat o‘z faoliyatida O‘zbekiston Respublikasidagi barcha qonun va talablarga amal qiladi.

8.10 Jamiyat, ommaviy axborot vositalari bilan ochiqlik va hamkorlik siyosatini olib boradi. Shu bilan birga, e‘lon qilingan ma‘lumotlarning amaldagi qonunchilik talablariga muvofiq ishonchliligini ta‘minlaydi.

Axborot va obro‘-e‘tibor xatarlari, shuningdek maxfiy ma‘lumotlarning tarqalishining oldini olish uchun xodimlarga Jamiyat haqida ma‘lumot berish yoki har qanday mavzuda Jamiyat faoliyati to‘g‘risida sharhlar berish bo‘yicha ommaviy axborot vositalari vakillari bilan mustaqil ravishda aloqa qilish taqiqlanadi.

8.11 “Mansabdor shaxslarning shaxsiy javobgarligi sohasidagi xavf-xatarlarni boshqarish” - bu amaldagi me‘yoriy-huquqiy talablar asosida mansabdor shaxslar tomonidan sodir etilishi mumkin bo‘lgan xatti-harakatlar buzilishiga oid xavf-xatarlarni aniqlash, baholash va ularni kamaytirish jarayonidir. Agar jamiyat o‘z faoliyatida tegishli talablarga javob bermasa, rahbariyatga nisbatan tartibga soluvchi sanksiyalar xavfini minimallashtirishga intiladi.

Jamiyat rahbariyatining faoliyati amaldagi talablarga muvofiq bo‘lmagani sababli yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan nazorat (regulyator) organlari sanksiyalari xavfini minimallashtirishga intiladi.

O‘z vazifalarini bajarish uchun xodimlar ichki me‘yoriy hujjatlarga muvofiq harakat qilishadi.

Shaxsiy manfaatlar, shaxsiy boyitish, qarindoshlari, do‘stlari va boshqalar uchun har qanday imtiyozlar va maxsus imtiyozlar berish uchun o‘z lavozim vakolatlaridan foydalanish mutlaqo qabul qilinishi mumkin emas.

8.12 “Monopoliyaga qarshi risklarni boshqarish” - Jamiyat o‘z iqtisodiy faoliyatini amalga oshirayotganda monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari va xaridlar to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini (monopoliyaga qarshi talablar nuqtayi nazaridan) buzish xavf-xatarlarni oldini olish va minimallashtirishga qaratilgan jarayon.

Monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari, shuningdek, sotib olish to‘g‘risidagi qonun hujjatlari (monopoliyaga qarshi talablar bo‘yicha) buzilishi xavf-xatarlarni oldini olish va oldini olish maqsadida Jamiyatda monopoliyaga qarshi komplayens tizimi qo‘llaniladi va u O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari bilan tartibga solinadi.

8.13 Jamiyat kontragentlar va ularning faoliyatini amaldagi standartlar va me'yoriy hujjatlar talablariga muvofiq Komplayens xavf-xatarlari mavjudligini to'g'ri nazorat qiladi va tekshiradi, shuningdek mumkin bo'lgan komplayens xavf-xatarlarini kamaytirish uchun zarur kafolatlar va kafolatlarni olishni ta'minlaydi.

8.14 Jamiyat muzokaralar olib borilayotgan bitimlar va to'lovlarni doimiy ravishda tekshirish marshrutlariga komplayens nazorati funktsiyalarini kiritish orqali ularda xavf-xatarlarning muvofiqligi mavjudligini tekshiradi. Xodimlar normativ hujjatlarning har qanday mukammal yoki mumkin bo'lgan buzilishi to'g'risida anticor@uztmk.uz elektron pochta orqali xabar berishlari shart.

8.15 Jamiyatda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklar to'g'risidagi axborotni qabul qilish va fikr-mulohazalarni olish uchun doimiy ravishda faoliyat yurituvchi ochiq aloqa kanali mavjud. Ushbu kanal haqidagi ma'lumot Jamiyatning ichki portalida hamda internet tarmog'idagi sahifasida joylashtirilgan: info@uztmk.uz.

8.16 Jamiyat soliq qonunchiligi va amaldagi me'yoriy hujjatlarga, shu jumladan Jamiyat tomonidan taqdim etilgan hisobotlarning o'z vaqtida, ishonchliligi va to'liqligi ustidan nazoratni ta'minlaydi.

9. Siyosat me'yorlariga rioya qilish

9.1 Komplayens jarayonlari quyidagi funksional yo'nalishlarni qamrab olgan javobgarlik sohasida, tegishli tarkibiy bo'linmalar darajasida funksional javobgarlik doirasida amalga oshiriladi: xavfsizlik va rejim, huquqiy faoliyat, xavf-xatarlarni boshqarish va nazorat qilish, xodimlarni boshqarish va tashkiliy rivojlanish, korporativ va mulkiy munosabatlar, moliya va iqtisodiyot, axborot siyosati, xarid qilish (etkazib berish).

9.2 Siyosat talablarining buzilishi O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligiga muvofiq xodimlarga nisbatan intizomiy tusdagi choralarni qo'llash uchun asos bo'lishi mumkin.

9.3 Kasbiy faoliyatida xodimlar mehnat shartnomasi tuzilgan Jamiyat tomonidan belgilangan barcha me'yor va qoidalariga rioya qilishlari shart.

Siyosat normalarining buzilishi samaradorlikning pasayishiga, imidj xavf-xatarlari xavfiga va Jamiyatda yo'qotishlarga olib kelishi mumkin, bu uning barcha xodimlarining farovonligiga bevosita ta'sir qiladi.

9.4 Boshqaruvning barcha darajalaridagi rahbarlar komplayens tamoyillarining amaliy namoyandaligidir: ular o'z xatti-harakatlari bilan komplayens tamoyillariga rioya etishning namunasi bo'lib xizmat qiladilar hamda o'zlarining bevosita bo'ysunuvchilarini Jamiyatning Komplayens siyosatiga so'zsiz rioya etishga yo'naltiradilar.

9.5 Agar xodimda ushbu siyosat normalari va qoidalarini qo'llash bo'yicha savollar bo'lsa yoki o'z harakatlari yoki qarorlarining siyosat normalariga muvofiqligiga ishonchi komil bo'lmasa, u bevosita rahbaridan maslahat so'rashi mumkin.

9.6 Jamiyat xodimlari va boshqa uchinchi shaxslarga mumkin bo'lgan qoidabuzarliklar to'g'risida maxfiy va ixtiyoriy ravishda "ishonch telefoni" **+99870 202-10-10**ga yoki anticor@uztmk.uz kanaliga xabar berish imkoniyati beriladi.

9.7 Komplayens siyosatining qoidalarini buzish va/yoki ularga rioya qilmaslik quyidagi oqibatlariga olib kelishi mumkin:

- fuqarolik-huquqiy javobgarligi;
- ma'muriy javobgarlik;
- jinoiy javobgarlik;
- intizomiy javobgarlik;
- moddiy javobgarlik;
- Jamiyat obro'siga zarar etkazish;
- shartnomalar/ishbilarmonlik munosabatlarini tuzish yoki bekor qilishni rad etish.

9.8 Jamiyatning barcha xodimlari ushbu Komplayens siyosatining printsiplari va talablariga rioya qilish, shuningdek, ularga bo'ysunadigan shaxslarning ushbu printsiplar va talablarni buzadigan harakatlari (harakatsizligi) uchun javobgardir.

9.9 Komplayens siyosati talablarini, shu jumladan komplayensning ayrim yo'nalishlarini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarda mustahkamlangan talablarni buzish, aybdorlikka, qonun hujjatlariga muvofiq sodir etilgan huquqbuzarlikning tabiati va xavf-xatarlar darajasi, Jamiyatga yetkazilgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan zarar miqdori, shu jumladan Jamiyatning ishbilarmonlik obro'siga va boshqa muhim holatlarga zarar yetkazilishiga qarab xodimlarga intizomiy va/yoki boshqa turdagi choralarni qo'llash uchun asos bo'lishi mumkin.

9.10 Komplayens siyosati yiliga kamida bir marta muvofiqlikka va dolzarblikka baholanadi, shu jumladan Jamiyat uchun uning faoliyati va holatidagi muhim o'zgarishlarni hisobga olgan holda va baholash natijalariga ko'ra tegishli o'zgarishlar kiritiladi.

9.11 Komplayens xizmati ushbu Siyosatini aktuallashtirish uchun javobgardir.

10. Yakuniy qoidalar

10.1 Mazkur siyosat Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlanganidan so'ng kuchga kiradi va faqat Kuzatuv kengashining tegishli qaroriga binoan qayta ko'rib chiqilishi mumkin.

10.2 Ushbu siyosat Jamiyatning barcha xodimlariga nisbatan qo'llaniladi. Barcha amaldagi va yangi xodimlar ushbu siyosat bilan imzo ostida tanishishlari kerak.

10.3 Jamiyat bilan munosabatlarga kirgan kontragentlar ushbu siyosat bilan tanishishlari va uning asosiy tamoyillarini baham ko'rishlari shart.

10.4 Kontragentlar va barcha manfaatdor tomonlarni xabardor qilish maqsadida ushbu siyosat Jamiyatning internetdagi rasmiy sahifasida joylashtirilishi kerak info@uztmk.uz.